KERSTGEDACHTEN

Kerstgedachten — bij déze afbeelding? Ja: want nu wederom de galm der kerstklokken zich mengt met de stem van het kanon, dwalen onze gedachten onwillekeurig van de blijde geboorte naar den droeven dood, van de kribbe naar het kruis. Sombere gedachten zijn het, ons ondanks, en meer nog dan op den voor ons geboren Christus, richten zij zich thans op den Christus die voor ons gestorven is.

„Voor de menschheid, voor het vaderland!" Het hierboven afgebeelde schilderij van J. J. Weerts bevindt zich te Parijs in de kerk der Sorbonne, de groote Universiteit waar voor twaalfduizend studenten kosteloos college wordt gehouden — twaalfduizend jonge menschen van allerlei volksaard, die een leven voor zich hadden dat anderen ten heil had kunnen zijn, en die elkander nu op verschillende slagvelden met de verblinding van den haat te dooden trachten.

„Voor de menschheid" — aan het kruis hangt Hij, die voor de menschheid den lijdensdood is gestorven; „voor het vaderland" — aan Zijn voeten ligt hij die voor zijn vaderland het leven offerde.

Heeft de schilder een tegenstelling willen geven? Neen, in beider dood heeft hij dien van een held, een martelaar, een bevrijder gezien, beider sterven was hem een schoone daad, die in haar gevolgen eeuwig zijn zou; het heeft hem toegeschenen dat ook de krijgsman, gesneuveld in de schaduw van het Kruis, een christelijke roeping vervulde.

Zonder twijfel — onze bewondering gaat uit naar hem die zijn leven niet geteld heeft toen de vrijheid van zijn geboortegrond in in gevaar kwam, en wij eeren den dappere die daarvoor streed en viel.

Maar in het aangezicht van den Grooten Oorlog, die nu ten derden male met kanongebulder het „Vrede op Aarde" overstemt, die het weloverlegd moordbedrijf is geworden van de enkele begeerigen naar macht en bezit wier kille, aan het stof gebonden levensbeschouwing hun den kleinen moed tot het aanstichten dezer menschenslachting gaf — in het aangezicht van zulk een oorlog wijken onze bewondering, onze vereering, voor afkeer. Voor bedroefdheid en medelijden ook, want onze innigste overtuiging wijst op een wreed contrast tusschen het sterven van Hem die den Vrede op Aarde wilde brengen ten koste van Zijn bloed en den dood van dien anderen strijder die waande voor een goede, gerechte zaak te vallen, maar die in waarheid geslacht werd in den dienst van een materialistisch heidendom, waaraan religieus besef, waaraan christelijkheid vreemd is. Want waarlijk: wie tot dezen dood, tot dezen millioenenmoord heeft aangezet, ja, wie hem zelfs slechts goed te spreken durft — hij is tegen den Meester die ons leerde wat de waarde en de beteekenis van ons leven is. Maar zoolang wij niet begrijpen dat het hooger inzicht uit onszèlf moet voorkomen, zoolang wij ons niet weten te bevrijden van den dunk, dat de hemel dien wij zoeken, zich niet neerbuigt tot ons, zoo wij ons niet tot Hem opheffen, dat de Barmhartigheid die wij inroepen, jammerend om zooveel wat ons onrechtvaardig schijnt, ons alleen ten deel zal worden als wij in deemoed ons hart te harer ontvangst voorbereiden en openstellen — zoolang zijn wij den Vrede op Aarde niet waardig en houden wij zijn komst tegen.

„Voor de menschheid . . ." Maar de menschheid heeft den roep niet verstaan, en klagend, morrend, twijfelend, zich buigend onder het zelf-opgelegde juk, smeekt zij om de Genade, om den Vrede, die haar sinds twintig eeuwen geboden werden . . .

J. J. WEERTS - VOOR DE MENSCHHEID, VOOR HET VADERLAND